

Slovenskega okteta Jože Vidic, prvak Slovenskega narodnega gledališča Opera in balet Ljubljana.

Slovenski oktet od nekdaj predstavlja vzor in motivacijo mnogim skupinam, ki so prav zaradi njegovega plemenitega petja pričeli s svojim delovanjem. Tako je po njegovem zgledu v Sloveniji in zamejstvu nastalo več kot sto tovrstnih vokalnih zasedb. Ob dvajsetletnici delovanja (1971) je oktet dal pobudo za nastanek Tabora slovenskih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. Od tedaj le-ta neprekinjeno deluje in povezuje slovenske pevske zanesenjake v domovini in po svetu.

Oktet je izdal več kot šestdeset plošč, kaset in zgoščenk, na katerih je slovenska pesem vedno imela pomembno mesto. Kot poklon generacijam Slovenskega okteta je sestav leta 2007 izdal knjigo Borisa Pangerca z naslovom 'Slovenski oktet', v kateri je opisan temeljit prerez delovanja in poslanstva tega ansambla.

Številni skladatelji so Slovenskemu oktetu posvetili mnoga svoja dela ali napisali priredbe prav za to zasedbo, ki tako velja za spodbujevalca novega slovenskega zborovskega repertoarja ter hranitelja ljudske pesmi. Tudi na tokratnem koncertu je več skladb bilo napisanih posebej za Oktet. Obe ljudski pesmi Marijana Gabrijelčiča, skladbe Silvestra Miheliča, Matije Tomca in Valensa Voduška, Tomaža Habeta ter Andreja Missona so posvečene Slovenskemu oktetu.

Pripravila: Metka Sulič

SLOVENSKI OKTET

Jože Vidic, umetniški vodja

Tim Ribič, Vladimir Čadež, prvi tenor
Rajko Meserko, Janez Triler, drugi tenor
Jože Vidic, Darko Vidic, bariton
Janko Volčanšek, Matej Voje, bas

Petek, 7. september 2018, ob 20.30

Kanal ob Soči, Trg Kontrada

PROSVETNO DRUŠTVO "SOČA" KANAL

KOGOJEVI DNEVI 2018

NAPOVEDUJEMO:

Petek, 14. september 2018, ob 20.30

Cerkev svete Marije Vnebovzete, Kanal

GODALNI KVARTET FEGUŠ

Filip Feguš, violina

Simon Peter Feguš, violina

Andrej Feguš, viola

Sebastian Bertonec, violončelo

Sreda, 19. september 2018, ob 20.30

Cerkev svete Marije Vnebovzete, Kanal

PIHALNI KVINTET SLOWIND

Aleš Kacjan, flavta

Matej Šarc, oboa

Jurij Jenko, klarinet

Metod Tomac, rog

Paolo Calligaris, fagot

Vstop prost.

Program:

Marijan Gabrijelčič, Srečko Kosovel: VETRI V POLJU

(1940-1998)

Zorko Prelovec, Ksenij Verin (Joža Lovrenčič): JAZ BI RAD RUDEČIH ROŽ

(1887-1939)

Josip Pavčič, Fran Levstik: DEKLICA, TI SI JOKALA

(1870-1949)

Vasilij Mirk, G.K.: SCHERZO

(1884-1962)

Emil Adamič, Oton Župančič: VASOVALEC

(1877-1936)

Rudi Bučar: ZMERON MOJA

(1978)

■

Marijan Gabrijelčič: LÜBA DRAGA (ljudska iz Šulincev)

France Marolt: TAM ZA LAŠKIM GRIČEM (gorenjska ljudska)

(1891-1951)

France Marolt: SOVDAŠKI BOBEN (gorenjska ljudska)

Silvester Mihelič: PUOBEČ SEM STAR ŠELE OSEMNAJST LIET

(1905-1981) (koroška ljudska)

Lojze Lebič: KAKO KRATEK JE TA ČAS (ljudska iz Blač v Ziljski dolini)

(1934)

Matija Tomc, Valens Vodušek: ZAGORSKI ZVONOVI (ljudska)

(1899-1986)

■

Marijan Gabrijelčič: ZDRAVICA (ljudska)

Tomaž Habe: ČIV, ČIV, ČIV* (ljudska iz Sv. Petra v Istri)

(1947)

Tomaž Habe: VSJ BIRTJE SO KUNŠTNJ* (ljudska iz Loke pri Mengšu)

Tomaž Habe: REPA - MAK, SUKNJA - FRAK* (štajerska ljudska)

Samo Vremšak: ŽENKA MI V GOSTE GRE (ljudska iz Idrije)

(1930-2004)

Andrej Misson: OD MARTINA KEBRA (ljudska)

(1960)

* prva izvedba

Mednarodni festival sodobne glasbe, sezona XXXIX/1

PROSVETNO DRUŠTVO
SOČA KANAL

Prvi kompozicijski uspehi **Marijana Gabrijelčiča**, rojenega na Gorenjem Polju, so vsi po vrsti zborovski in so tesno povezani s poezijo Srečka Kosovela ter rodno Primorsko. Življenjska pot je skladatelja peljala v Škofjo Loko, vendar pa se je vse do smrti, leta 1998, redno vračal v domače kraje; včasih po navdih, drugič k sorodnikom in prijateljem, pogosto pa k snovanju festivala Kogojevi dnevi. Skupaj z rojakom Antonom Nanutom sta takrat, pred 39 leti, postavila ugledni in odmevni mednarodni festival sodobne glasbe v Kanalu ob Soči. Glas o festivalu, ki je soustvarjal smernice sodobnega skladateljskega ustvarjanja na širokem območju med Alpami in Jadranom, se je širil ne samo po vsej nekdanji državi, ampak tudi v Italijo, Avstrijo in drugam.

V tem letu obeležujemo dvajsetletnico smrti tega plodovitega primorskega skladatelja, ki je pomembno zaznamoval slovensko glasbeno stvarnost od 70. let prejšnjega stoletja pa vse do njegove smrti. Bil je direktor Slovenske filharmonije, predavatelj in dekan Akademije za glasbo Ljubljana ter glasbeni kritik, ki je članke objavljaval v Delu. Pomemben je bil kot zborovski skladatelj, tehten tudi na področju orkestralne in vokalno-instrumentalne glasbe. V njegovih delih prevladujeta poudarjeni ritem in elementarni izraz.

Kot zborovski skladatelj je pogosto posegal po ljudski glasbi in motiviki, kar je tudi nit nocošnjega koncerta – pristna slovenska zborovska pesem, od ljudske do umetne, v vseh njenih podobah, premisah in izraznostih: ljubezenske, vojaške (minljivost in smrt) in veseljaške (napitnice).

Pri programu, ki ga je pripravil Slovenski oktet za odprtje 39. Kogojevih dni, je pomembno izpostaviti eno neizpodbitno dejstvo, značilno za slovensko zborovsko ustvarjanje 19. in 20. stoletja, ki se pne v zapuščini med akademsko izobraženimi skladatelji in ljubiteljskimi glasbenimi snovalci. Petje je bilo v zgodovini slovenskega naroda vedno zelo pomembno, ne samo v umetniško-kulturnem smislu, ampak tudi v narodno-buditeljskem. Pogosto je ljudska pesem bodrila duha vojakov, ki so na bojiščih branili slovensko nacionalno identiteto. Slovenci kot narod, ki je preživel stoletja pod vladarjem, je svojo pripadnost ohranjal prav s pomočjo petja in pesmi v domačem jeziku.

Skladateljski poklic na slovenskih tleh pa kljub temu ni užival veliko ugleda. Mnogi glasbeno nadarjeni posamezniki niso imeli družinske podpore pri formalnem študiju glasbe (**Zorko Prelovec**), spet drugi, ki so izhajali iz glasbenih družin, so imeli srečo, a so morali na študij glasbe v oddaljene kraje, na Dunaj (**Josip Pavčič**) ali v Trst (**Emil Adamič**). Ljubezen vedno najde svojo pot. Navkljub preprekam je Zorko Prelovec, pa čeprav ni imel glasbene izobrazbe, našel način, kako razvijati svoj talent. Postal je pevovodja, ustanavljal je zборе, bil je urednik priljubljene zborovske revije 'Naši zbori' in ob tem pisal priredbe ljudskih pesmi za svoje vokalne sestave. **Vasilij Mirk** se je sprva odločil za duhovniški poklic in šele nato, veliko kasneje, vpisal študij kompozicije in orgel na Dunaju. Svojo poklicno pot je zaključil kot docent na Akademiji za glasbo Ljubljana. Glasba skladateljev, rojenih v drugi polovici 19. stoletja, je nastajala nemalokrat kot rezultat poznoromantičnih smernic in je pogosto bila v svojem bistvu predvsem dedič čitalniških estetskih prepričanj, vedno pa v odgovornosti naroda. Tako je Zorko Prelovec pri spominjanju na Emila Adamiča nehote ponazoril splošne poteze miselnosti številnih skladateljev tistega časa: » /.../ kolebal je v svojih naziranjih v glasbi ... danes mu je bila narodna pesem vse, jutri so mu bile vzor ruske skladbe, pojutrišnjem je bil zopet zaljubljen v Wagnerja in Straussa, vendar kadar se je ogledal v zrcalo narodove duše, je bil njen pesnik.« (Andrej Rijavec: Slovenska glasbena dela, 1979)

Z vstopom v dvajseto stoletje se je na slovenskih tleh začel kazati skladateljski ustvarjalni preporod, ki se je otresel preteklih prepričanj in slogovnih vzorcev ter se začel spogledovati z ustvarjalnostjo zahodnoevropskih tokov. Formalni glasbeni študij v povojnem času ni bil več vprašanje. Za vzor so si skladatelji jemali veliko drznejše ustvarjalne premise tako v kompozicijskem in zvočnem kot v pripovednem smislu. Dinamični lok slovenskega glasbenega ustvarjanja se je tako po drugi svetovni vojni dalje razvijal in dosegel višek v avantgardi ter v sedemdesetih letih sklenil krog, ki se ja začel v času predmodernizma.

Glasbeni kanon Zahoda je v svoje kolesje pritegnil mnoge slovenske skladatelje, ki so ustvarjali v drugi polovici 20. stoletja. Sem sodijo generacije skladateljev, ki so jo oblikovali takrat še mladi ustvarjalci, **Lojze Lebič**, Marijan Gabrijelčič in **Tomaž Habe**. V tem času je slovensko skladateljsko snovanje utripalo v soodvisnosti veljavnega kompozicijskega sistema in v težnji po avtorskem izražanju, med normami prevladujočega evropskega sloga in odstopanja v odmevu nekoč zanesljivih podob, v katerem so se prepletali različni diskurzi in hotenja. Lok pa se je v enem trenutku pretrgal, saj so posamezni skladatelji (Lebič, Gabrijelčič, Habe) po začetnih poskusih približevanja osrednjim slogovnim tokovom Evrope, naredili odklon v lastno govorico, v kateri so iskali zlasti izvirnost in svojo umetniško identiteto.

Skladateljska generacija letnikov med 1960 in 1970 (**Andrej Misson**) pa ne »išče opore v določenih vzorcih tradicije. Iskanja novega se pri omenjenih skladateljih usmerja k določnosti, profiliranosti različnega. V primerjavi s povojnimi generacijami izhajajo njihove pojmovne vzporednice z estetskim pogosto iz nekakšnega 'obrobja', relativizacije glasbene povednosti.« (Leon Stefanija: O glasbeno novem, 2001)

Slovenski oktet že od svojega začetka delovanja leta 1951, odkar je prvič zapel v Slovenski filharmoniji,

velja za enega najbolj reprezentativnih slovenskih moških vokalnih komornih ansamblov, ki se z velikim uspehom predstavlja tudi v tujini. Osnovno poslanstvo okteta je že od svoje ustanovitve nespremenjeno – ohranjanje in plemenitenje slovenske vokalne glasbe. Repertoar okteta je tako izjemno širok in raznolik, saj ga sestavljajo skladbe od renesanse do ljudskih pesmi, in to ne samo slovenskih avtorjev, temveč tudi skladateljev vseh narodov, pa vse od klasicizma in romantike do skladb sodobnih glasbeni ustvarjalcev, mnogi od njih so svoja dela napisali ali priredili prav za Slovenski oktet. Posebno skrb namenja zasedba prav slovenski pesmi, tako ljudski kot umetni, ki jo vedno znova s posebnim žarom predstavlja na domačih koncertnih odrih, z veseljem pa jo ponese med rojake in ljubitelje petja po vsem svetu. V šestih desetletjih delovanja se je oktet predstavil na domala vseh najpomembnejših domačih in mnogih znamenitih mednarodnih koncertnih odrih.

V dosedanjem dolgem in bogatem obdobju delovanja se je v oktetu zamenjalo preko 40 pevcev. Vsi so čutili izjemno predanost in pripadnost narodu, ki so ga nosili v imenu. Nekateri od njih so bili vodilni slovenski solisti svoje generacije in so nastopali v največjih koncertnih in opernih hišah doma in po svetu, drugi so bogatili zven okteta s svojo ljudskostjo, neposrednostjo in toplino. V teku let je odličnost sestava vzdrževalo in usmerjalo pet umetniških vodij: Janez Bole, dr. Valens Vodusek, Darijan Božič, Anton Nanut in dr. Mirko Cuderman. Od leta 2008 je umetniški vodja